

Stämman som blivit sörmländsk tradition

Den årliga spelmansstämman i Gnesta börjar bli en välkänd tradition långt utanför de sörmländska gränserna. På lördagen var det dags igen, då för femte gången i rad och arrangemanget fick därför något av jubileumsprägel.

Arrangörer var Gnesta Folketshusförening, Södermanlands spelmansförbund, Spelmanslaget Nyckelknippan och Bygdens Blandning. De två sistnämnda spelmansgrupperna samt duospelarna Grupp 57 utgjorde det lokala inslaget bland de cirka 120 spelmän som medverkade.

Tillsammans med den talrika publiken blev det åtskilliga hundratal människor som rörde sig i Elektrons lokaler under det nära halvdygnslånga musikarrangemanget. Efter själva spelmansstämman, som började strax efter lunchtid, bjöds också till "Danshus i Gnesta" där den avslutande låten spelades upp vid midnatt.

Dansen gick till tonerna från olika grupper och enskilda spelmän. Varje grupp/spelman fick 30 minuter till förfogande vilket innebar en mycket omväxlande dansmusik.

Förutom spelmansstämman

• Många medverkande i stämman lyssnar till andra, lär och tar till sig av den fina svenska musiktraditionen.

trådarna. Det var ett mycket omfattande musikprogram de

land och bland andra spelades Gnestaortens egen låt, Frus-

Strängnäs samt musikdirektör Sten Eriksson från Gnesta. Den

trasse och fler och fler såväl spelmän som publik har sökt sig

upplägningsprogrammet danslekar samt "visstuga", båda ledda av Barbro Tällman, från Järfälla.

Per Roos och Per Furå höll i

natlorekom buskspel" som innebar att det fanns spelmän på olika platser i lokalerna som bjöd på skiftande låtar. Allspelslåtarna var enbart från Sörm-

De många inslagen påannonserades av riksspelman Christina Frohm, bördig från Gnesta, spelmansförbundets ordförande Sören Ohlsson från

... presentera allt det som bjöds en mycket nöjd publik.

Anda sedan starten för fem år sedan, har spelmansstämman i Gnesta mötts med stegrat in-

... Stämman har också organiserats och genomförts på ett sätt som gett den ett gott rykte i vida spelmanskretsar. Lördagens jubileumsstämma jävade inte det goda ryktet.

● Malmabygdens spellag en av de många medverkande på Spelmansstämman i Gnesta.

● Nyckelknippan, från vänster Stig Söderström, Staffan Andersson, Sten Eriksson, Pelle Lindqvist och Sören Gustavsson. På bilden saknas den 6:e medlemmen Gunnar Nyström.

FOTO: Alf Ralmé

Musik i varje vrå när folkmusiken intog Gnesta

5/10
6/2 1989

GNESTA (SN):
Vilken succé Spelmansstämman i Gnesta blivit!

För femte året i rad invaderades Elektron av spelglada spelmän från hela Sörmland. Tillsammans med en stor och dansant publik blev Gnestastämman återigen en mycket lyckad satsning.

Vilka som var flest — spelmän eller publik — var svårt att avgöra. Men när riksspelmannen och Gnestatösen Christina Frohm höll sitt hälsningstal kunde inte mindre än 96 spelmän räknas in på stora scenen. Spelmännen inledde stämman som sig bör med Lästringe gånglåt och sedan följde idel ädel musik från Sörmland. Blå Polska från Fogdö, Schottis från Tureholm och som final Frustunamarschen.

Musik i varje vrå

Efter allspelet framträdde olika grupper och enskilda med spel och sång. Barbro Tällman lärde barnen danslekar och i varje vrå spelades

musik. I korridorer, kapprum och till och med kök stod små grupper och spelade och spelade.

Initiativtagarna till stämman Marianne och Per Furå och Pelle Roos från Gnesta liksom arrangörerna Bygdens Blandning, Nyckelknipporna, Föreningen Folkets Hus, Sveriges Kyrkliga förbund och Södermanlands Spelmansförbund kunde glädja sig åt ett perfekt arrangemang.

Fast på dansen

Under kvällen hade Gåsinge-Dillnäs dansgille flyttat sitt danshus från Solvik till Elektron och det blev verkligen full fart på dansskorna. För musiken svarade olika grupper som spelade en halvtimme i taget.

Christina Frohm kunde också berätta att 1990 proklamerats som folkmusik- och dansår av regeringen och då kommer många stora festligheter att äga rum i Nyköpings kommun. Bland många andra arrangemang kommer Zornmärkesuppspelningen att äga rum i Nyköping.

GERTRUD HERMELIN

Inte behöver man ha buskar omkring sig för att spela buskspel. Det går lika bra med ett kök, tyckte Rolf Dahlgren, Sune Samuelsson och Leif Yngwe i nyckelharpsgruppen Oxtakt från Oxelösund.

Gnestämman en fullträff!

Den femte Gnestämman blev en fullträff. Aldrig tidigare har så mycket spelfolk och dansare anlänt från när och fjärran. Utan avbrott under mer än tre timmar spelade grupper och enskilda från A-salens stora scen. Från vinklar, fönstersmygar och vrår rullade tonflätorna ut. Stundtals blev det oundvikliga tonala frontalkrockar när exempelvis Ålg-Anders gånglåt rullade ut från C-salen för att i en foajé möta schottis från Hummelkärr.

– Vilken underbar fullträff, både när det gäller deltagare sa Sörmlands spelmansförbunds ordförande Sören Olsson, när han tillsammans med vice ordföranden, Christina Frohm och de närmast ansvariga, makarna Pär och Marianne Furå, samlades till en måltid efter flera timmars hålligång.

När två eller flera spelmän och kvinnor samlas till spelträffar i Sörmland ska det börja med allspel. Så också den här gången.

□ Lärstringe gånglåt

96 spelutövare, som trakterade floler, nyckelharpor, drag-, dur- och munspel, klarinetter, gitarrer, mandollner och kontrabas inledde, under ledning av Sten Eriksson, med Lärstringe gånglåt och fortsatte med Vidmarksvalsen, schottis från Tureholm och Blomqvists Frustunamarschen.

Efter den imponerande upptakten blev det fritt fram för grupper och enskilda och då fick den talrika publiken uppleva en folkmusikallisk eftermiddag som tillfredsställde alla smakriktningar.

För programkompositören Ingemar Skoglund blev det en svettig eftermiddag. På hans

både när det gäller deltagare och publik.

Att nämna någon eller några grupper och enskilda framför de övriga när det gäller låtval och framförande är inte möjligt. Flertalet var mästare på sina instrument. Och låtar, ja, det finns det faktiskt hur många som helst. Från A-scenen var det uppskattningsvis ett blandat program på cirka 100 låtar som bjöbs.

Även publiken måste få ett högt betyg. Timme efter timme satt de troget i sina fåtöljer och belönade spelmän och kvinnor med ihållande applåder.

□ Danslekar

När Elektron fylldes med toner samlade Barbro Tillman unga, medelålders och äldre till traditionella danslekar. Hon basade också för visstugan.

Senare blev det full fart på tilljorna. Gåsinge-Dillnäs dansgille hade flyttat sitt ordinarie danshus från Solvik till Elektron.

Schottis, vals, hambo, polkett, snoa och mazurka varvades med gubbstöt, hamburgska, slängpolska, långdans, engelska, bondpolska och en bel del annat.

När det gällde dansmusik

Floler, dragspel och durspel gick bra ihop när de här buskspelarna från olika delar av Sörmland träffades.

ret att växla mellan olika grupper, enskilda och instrument. Han fick högt betyg för sin insats.

□ Rekordstämma

— Vi hade på känn att det här skulle bli en rekordstämma, men att den skulle bli så här stor var trots allt en överraskning. Det är något visst med stämman. Den här gången kan vi notera rekord

grupp hade en nervös sitt förfogande, vilket innebar att det blev musik och dans utan avbrott.

Gnestastämman blev en värdig föregångare till den stämman som äger rum i Eskilstuna den 25 februari. Till den välkomnade för övrigt Kåre Widén, när han tillsammans med hustrun Birgitta bjöd på ett par låtar.

Text och foto: CARL-GUSTAF OHLSSON

Tillsammans med Malmabygdens B-lag roade Brökalle med en sann berättelse hämtad från Floda.

Spelstilarna varierar... Här är det Janne Hadars från Norrköping som visar sitt kunnande - och John Pettersson tycks pröva var bristningsgränsen går...

Spelmansstämma.

Det kan vara en musik- utomhus en sommar- dag med buskspel under bar himmel, med publik som sitter i gröngräset och dricker kaffe medan hör på spelmännen.

Men spelmansstämma kan också vara Elektron i Gnesta en blåsig februari- lördag. Med stora scenen sprängfylld av spelmän och med buskspelet förlagt till alla upptänkliga prång och utrymmen.

Kort sagt - i lördags förvandlades Elektron till ett hus fyllt av musik från botten till överväning. För femte gången hölls spelmansstämma (och i spel- mansförbundet känner man jubileumsglädje även om åren inte är så många...)

När allspelet drog igång på eftermiddagen visade det sig att uppslutningen hotade spränga scenen i filmsalen - där fanns 98 spelsugna. Men så lät det också imponerande när man, som alltid då spelmansförbundet i Sörmland har stämma, drog igång med Lästringe gånglåt.

Edward Anderzon från Katri- neholm var en av många unga spelmän på stämman.

tad, konstaterar Sören Olsson.
- Kvaliteten på de deltagande spelmännen låg över det normala, är förbundsbasens positiva betyg.

Om det spelades mycket i Gnesta i lördags var det ändå ett intet mot vad det kommer att spelas runt om i Sörmland nästa

FEMTE STÄMMAN I GNESTA

för 1990. Då blir man bli a värd för riksspelmansstämman.

- Regering och riksdag har proklamerat 1990 som folkmusikens och folkdansens år, berättar Sören Olsson. Arrangemang genomförs över hela landet och hit till Sörmland får vi riksspelmansstämman eller Zornmärkesuppspelningen.

10-17 juni kommer evenemangen att avlösa varandra och som kulmen kommer så Zornmärkesuppspelningen den 17 juni.

- Eftersom vi här i Sörmland

kulturvecka när vi riktar oss till spelmännen, deras familjer - och till folk som annars inte kommer så mycket i kontakt med folkmusik.

Med 1990 som folkmusikens år kommer det dessutom att bli en rad arrangemang runt om i Sörmland, inte bara i Nyköping.

- Alla de arrangemang som vi brukar ha under ett spelman- sår återkommer - men kommer att få extra krydda, konstaterar Sören Olsson. Som menar att man här har möjligheter till ett fint avstamp inför framtiden.

män och grupper varandra på scenen under eftermiddagens lopp. Men samtidigt drog busk-spelet alltmer igång i husets övriga delar. I snart sagt varje ledigt rum kungade det av fioler, nyckelharpor, dragspel, gitarrer, munspel. Uppfinningsrikedomen var stor då det gällde att finna lämplig plats att spela på. Förmodligen var det en ren tillfällighet att ingen kom på att hissen var ledig...

Toppbetyg

Det var en nöjd Sören Olsson, ordförande i Sörmlands spelmannsförbund, som efteråt summerade stämman.

- Arrangörerna i Gnesta med Pelle Roos och Per Furå i spetsen har lagt ned ett jättejobb. Dessutom var det roligt att danshusföreningen i Solvik medverkade och gjorde kvällen dansinstruktion så lyckad. Gnestastämman hölls som nämnts för femte året i följd. Och nu är den ordentligt inarbe-

ligen i full färd med att planera siktat vi till att arrangera en hel

A.L.

Totalt var det 130 spelmän som mötte upp vid stämman. När allspelet drog igång hade 98 av dem samlats på scenen.